

حفاظت از کودکان و نوجوانان در برابر دخانیات؛ ضامن نسل بدون دخانیات

صنعت دخانیات نه تنها سلامت عمومی نسل حاضر را تهدید می کند، بلکه موجب ایجاد وابستگی نسل های بعدی به نیکوتین نیز می شود. این صنعت برای حفظ سود سرشار خود و جایگزینی میلیون ها مشتری که در اثر مصرف این محصولات و مواجهه با دود آن جان خود را از دست می دهند و همچنین افرادی که با ترک مصرف دخانیات از بازار این صنایع خارج می شوند، نوجوانان و جوانان را هدف قرار داده است. بر اساس گزارش سازمان جهانی بهداشت در سال 2022؛ بیش از 38 میلیون از جوانان 13 تا 15 ساله در جهان (حدود 10 درصد) از نوعی ماده دخانی استفاده می کنند. این آمار در ج.ا.ایران در سال 1395 نشان داد که 10.6 درصد از نوجوانان 13 تا 15 سال مصرف کننده انواع محصولات دخانی بودند (13.6 درصد پسران و 7.9 درصد دختران) مصرف سیگار در این گروه سنی 3.4 درصد (4.8 درصد پسران و 2.1 درصد دختران) و مصرف قلیان 5.7 درصد (7.3 درصد پسران و 4.3 درصد دختران) گزارش شد. این صنعت برای توسعه بازار مصرف خود و جلب مشتریان جدید، تلاش می کند تا شرایطی ایجاد کند که محصولات خود را در بین نسل های بعدی ترویج دهد، از جمله تضعیف مقررات برای پایین نگه داشتن قیمت و دسترسی بیشتر به محصولات دخانی. این صنعت همچنین محصولات و تاکتیک های تبلیغاتی را توسعه می دهد که برای کودکان و نوجوانان جذاب است و از طریق شرکت ها و عوامل توزیع خود، با استفاده از فضای مجازی و پلتفرم های پخش به آن ها دسترسی پیدا می کند. تاکتیک های هدفمند صنعت دخانیات در قبال نوجوانان و جوانان شامل بازاریابی محصولات جدید مانند سیگارهای الکترونیکی، تنباکوهای بدون دود، شامل کیسه های نیکوتین دار، تنباکوهای جویدنی، مکیدنی و انفیه ای، با استفاده از پلتفرم های دیجیتال برای دور زدن محدودیتهای تبلیغاتی است.

اگرچه مصرف سیگار در جهان طی سالها تلاشهای جامعه کنترل دخانیات، کاهش یافته است، اما باید اقدامات بیشتری برای محافظت از گروه های آسیب پذیر، بویژه کودکان و نوجوانان، انجام شود. محصولات مانند سیگارهای الکترونیکی و کیسه های نیکوتین دار در بین جوانان محبوبیت بیشتری پیدا کرده اند. تخمین زده می شود که 12.5 درصد از نوجوانان در منطقه اروپا در سال 2022 از سیگار الکترونیکی استفاده کرده اند در حالی که این رقم در بزرگسالان 2 درصد است. در برخی از کشورهای منطقه، میزان استفاده از سیگار الکترونیکی در میان کودکان مدرسه ای 2 تا 3 برابر بیشتر از میزان مصرف سیگار است.

مضرات مستقیم و غیرمستقیم مصرف دخانیات و نیکوتین و قرار گرفتن در معرض دود دخانیات به خوبی مستند شده است و نیاز به اقدام فوری برای محافظت از کودکان دارد، کودکانی که حتی قبل از تولد ممکن است با قرار گرفتن در معرض آن از طریق مادر، آسیب ببینند. در کل، حفاظت از کودکان و نوجوانان در برابر دخانیات نیازمند عزم ملی و یک تلاش جامع و هماهنگ از سوی عموم جامعه، خانواده ها، مدارس، سازمان های دولتی و مردم نهاد است.

اقدامات محافظتی برای پیشگیری از مصرف و جلوگیری از مواجهه با دود دخانیات در کودکان و نوجوانان

- افزایش قیمت محصولات دخانی برای کاهش شروع مصرف دخانیات در کودکان و نوجوانان. مطالعات نشان می دهد که نوجوانان و جوانان 2 تا 3 برابر بیشتر از بزرگسالان نسبت به قیمت های بالاتر حساس هستند.
- جلوگیری از فروش محصولات دخانی، به صورت آنلاین یا از دستگاه های خودکار.
- افزایش سن مجاز برای خرید محصولات دخانی به 21 سال.
- آموزش و افزایش آگاهی کودکان و نوجوانان در مورد خطرات استفاده از دخانیات. این آموزشها میتواند در مدارس، به وسیله کارکنان بهداشت و توسط والدین صورت بگیرد.
- عدم استعمال دخانیات اعم از سیگار و قلیان در حضور کودکان و نوجوانان، خصوصا در دورهمی های خانوادگی و دوستانه، به دلیل الگوی سازی رفتار نامناسب و خطرات ناشی از دود دست دوم که آنها را تهدید می کند (دود دست دوم، دود حاصل از مصرف دخانیات اطرافیان است).
- خودداری اکید از سپردن خرید دخانیات و یا تهیه قلیان به کودکان و نوجوانان که موجب عادی سازی خرید این محصولات آسیب رسان می شود (طبق ماده 12 قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات و ماده 11 آیین نامه اجرایی قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات، فروش محصولات دخانی به افراد زیر 18 سال منع قانونی دارد).
- پرهیز از کشیدن دخانیات و قلیان در منزل: حتی زمانی که کودکان حضور ندارند به دلیل خطرات ناشی از دود دست سوم (دود دست سوم، بقایای سمی دود دست دوم است که روی سطوح می نشیند و تا مدت ها باقی می ماند و برای کودکانی که در آن محیط حضور دارند آسیب رسان است).
- پشتیبانی از افرادی که قصد ترک دخانیات را دارند: برای افرادی که میخواهند اقدام به ترک مصرف دخانیات نمایند، باید منابع و پشتیبانیهای لازم فراهم شود.
- ایجاد فضاهای سالم و مناسب برای کودکان و نوجوانان برای دوری از دخانیات. این فضاها که شامل پارکها، مراکز ورزشی، مدارس و محلهای آموزشی است باید به عنوان محیطهایی برای سبک زندگی بدون دخانیات خدمت کنند.
- پشتیبانی و حمایت از تحقیقات بیشتر درباره اثرات دخانیات بر کودکان و نوجوانان و راهکارهای حفاظت از آن ها برای کمک به تدوین سیاستها و برنامههای موثرتر در این زمینه.
- توسعه خدمات غربالگری و درمان مصرف دخانیات با تاکید بر شناسایی والدین سیگاری و کمک به ترک دخانیات آنها.

- وضع مقررات سختگیرانه برای انواع دخانیات و محصولات نیکوتینی با ممنوعیت مواد طعم دهنده، از جمله عصاره های گیاهی مانند نعنا. در بیش از 80 درصد از جوانان، اولین محصول دخانی که امتحان کرده اند طعم دار بوده است.
- ممنوعیت هرگونه تبلیغات و ترویج محصولات دخانی و جلوگیری از نمایش آن در معرض دید کودکان ونوجوانان
- ممنوعیت فروش و تبلیغ سیگارهای الکترونیکی و سایر محصولات نوپدید.
- تشدید اجرای قوانین عاری از دخانیات در اماکن و وسایل نقلیه عمومی، برای محافظت از کودکان در برابر مواجهه با دود دخانیات
- ممنوعیت نمایش مصرف محصولات دخانی در فیلمها و رسانه های دیگر.
- ممنوعیت دریافت هرگونه حمایت صنعت دخانیات. صنایع دخانی برای تغییر چهره مرگ آور خود به عاملی برای توسعه و رفاه اجتماعی در قالب مسئولیت اجتماعی صنایع در تلاش هستند.
- جلوگیری از به کارگیری نوجوانان در مزارع تنباکو یا در صنایع مرتبط با تنباکو.

والدین نیروی قدرتمندی در جلوگیری از مصرف دخانیات نوجوانان و جوانان هستند.

- والدین و مراقبان، اولین معلمان کودک هستند. شما می توانید از سلامت کودک خود در حال حاضر و در طول زندگی با موارد زیر حمایت کنید:
- خانه و ماشین خود را عاری از دود دخانیات نگه دارید تا از کودک خود در برابر دود دست دوم و دست سوم محافظت کنید.
- به سایر والدین، مربیان و بزرگسالان ملحق شوید تا ایده هایی را برای تشویق جوانان به انتخاب سبک زندگی بدون دخانیات به اشتراک بگذارید.
- صحبت کردن با کودکان در مورد خطرات مصرف دخانیات، توانمند سازی و آموزش راه های نه گفتن در مقابل تبلیغات، تصاویر و فشارهای اجتماعی برای مصرف دخانیات.
- هر زمان که در مورد دخانیات و سلامت فرزندان نگران هستید، از پزشک اطفال خود کمک بخواهید. پزشک کودک شما آماده است تا در هر سن و مرحله ای از رشد کودک خود، در مورد دخانیات به شما کمک کند.